

Универзитет у Крагујевцу

Број: 2133/4
24.06.2019. године

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Декан Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, на основу чл. 53. и 73. Статута Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, и члана 15. ст. 3 Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта, донео је 24.06.2019. године

РЕШЕЊЕ

Ставља се на увид јавности урађена Докторска дисертација и Извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Милана Давидовића, студента докторских академских студија, под називом:

"Злоупотреба процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)"

објављивањем на Сајту и у Библиотеци Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, а Извештај Комисије и на Сајту Универзитета у Крагујевцу, у трајању од 30 дана.

Образложење

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Милана Давидовића образована Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, Број: IV-02-387/22 од 15.05.2019. године, доставила је Факултету Извештај о оцени урађене Дисертације (Број: 2133 од 10.06.2019. године). Уз Извештај, Комисија је доставила и примерак урађене докторске дисертације.

Сагласно чл. 40. став 8. Закона о високом образовању ("СГ РС" бр. 88/17...73/18) чл. 46. Статута Универзитета у Крагујевцу и чл. 53. Статута Факултета, чл. 15. ст. 2 Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта (2017) и Правилника о изменама и допунама Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу (2018), по добијеном позитивном мишљењу надлежних органа Универзитета у Крагујевцу, Факултет ставља на увид јавности достављени Извештај.

Имајући у виду наведено донео сам решење како гласи у диспозитиву.

Доставити:

- Сајт и Библиотека,
- Универзитет у Крагујевцу,
- Архива.

ДЕКАН
Проф. др Драган Вујисић

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ			
ПРИМЉЕНО: 10 06 2019			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредности
	2133		

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Извештај о оцени урађене докторске дисертације под називом „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ кандидата Милана Давидовића

Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу бр IV-02-387/22 од 15.05.2019. године формирана је Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације под називом „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ кандидата Милана Давидовића у саставу: др Снежана Соковић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа кривичноправна научна област, председник Комисије, др Бранислав Симоновић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа кривичноправна научна област, члан Комисије, др Иван Илић, доцент Правног факултета Универзитета у Нишу, ужа кривичноправна научна област, члан Комисије.

На основу прегледа и анализе урађене докторске дисертације, Комисија доставља

ИЗВЕШТАЈ

I ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Основни биографски подаци о кандидату

Кандидат Милан Давидовић рођен је 30.11.1959. у Александровцу. Потиче из породице интелектуалаца (мајка магистар ветерине, отац правник, судија Окружног суда, затим адвокат). Основну школу и гимназију завршио је у Краљеву. Студирао је на Правном факултету у Крагујевцу, дипломирао је 03.09.1986. године.

Након што је дипломирао, у жељи да се запосли у правосуђу, Милан Давидовић је осам месеци радио као приправник волонтер у Општинском суду у Краљеву. Дана 01.03.1987. примљен у тај суд у радни однос као судијски приправник. По истеку приправничког стажа 01.11.1988. положио је правосудни испит.

У време када је положио правосудни испит није било слободних радних места у судовима у Краљеву, ни за судију ни за стручног сарадника. Дана 01.08.1989. Милан Давидовић је уписан у именик адвоката Адвокатске коморе у Чачку. Отворио је адвокатску канцеларију у Краљеву и обављао ову делатност наредних десет година.

Пријаву на место судије Окружног суда у Краљеву поднео је 1998. године. Исте године, 24.11.1998. Скупштина Републике Србије изабрала је Милана Давидовића за судију Окружног суда у Краљеву. На функцију је ступио 02.12.1998. и од тада поступа као судија тог суда председник првостепеног кривичног већа. Истовремено, од 01.01.2003. до 31.12.2007. био је стални члан већа за управне спорове Окружног суда у Краљеву. Такође, по потреби је био ангажован и у другостепеним кривичним и ванпретресним већима тог суда. Почев од 2003. године обављао је обавеза ментора приправника Окружног суда у Краљеву.

Одлуком Високог савета судства од 16.12.2009. године Милан Давидовић је изабран за судију Вишег суда у Краљеву.

Одлуком Високог савета судства од 23.-27.12.2009. године Милан Давидовић је постављен за вршиоца функције председника Вишег суда у Краљеву. Све време док је обављао послове в.ф. председника суда поступао је и као председник првостепеног кривичног већа, тако да је и након 01.01.2010. године наставио да суди први степен кривиче у Вишем суду у Краљеву. Почев од 01.01.2010. године, као судија и в.ф. председника суда, активно је учествовао у обуци судијских и тужилачких приправника.

Функцију в.ф. председника Вишег суда у Краљеву обављао је до 15.05.2013. године, након овога наставио је да поступа у том суду као судија председник првостепеног кривичног већа. Од 01.01.2014. године, истовремено као председник првостепеног кривичног већа, био је и председник другостепеног кривичног већа тог суда.

Одлуком председника Вишег суда у Краљеву од 01.03.2018. године Милан Давидовић је постављен за председника Посебног одељења за сузбијање корупције тог суда, где обавља послове судије за претходни поступак. На овом месту налази се и данас.

2. Научноистраживачки рад кандидата

Докторске академске студије, ужа кривичноправна научна област, уписао је 2009. године на Правном факултету у Крагујевцу. Положио је све испите са укупном просечном оценом 8,00, испунио је остале обавезе предвиђене студијским програмом докторских академских студија.

У периоду од 01.01.2010. до краја 2013. године Милан Давидовић је био главни и одговорни уредник „Билтен“-а судске праксе Вишег суда у Краљеву.

Милан Давидовић је као истраживач учествовао на више научних скупова, тако

- Научни скуп „Ново кривично законодавство: дилеме и проблеми у теорији и пракси“, одржан у јуну 2006. на Палићу у организацији Института за криминолошка и социолошка истраживања, где је презентовао рад *Убиство из користољубља и убиство при извршењу разбојништва*;

- V Семинара форензике са темом: „Судска медицина“, одржан у периоду 25.-27.09.2013. године на Копачици у организацији Националног криминалистичко – техничког центра Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Шведског националног полицијског одбора (SNPB), где је презентовао рад *Вештак и стручни саветник у кривичном поступку*;

- Међународни скуп „Конференција о примени Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције“ у организацији Европске уније, Министарства правде Републике Србије и Републичког јавног тужилаштва, Београд, 26.09.2018. године;

- Међународни округли сто „Актуелна питања у поступању Посебних судских одељења за сузбијање корупције и примени закона о организацији и надлежности државних органа у борби против организованог криминала, корупције и тероризма“, у организације Врховног касационог суда Републике Србије, Правосудне академије, USAID, Београд 05.10.2018. године;

- „Радионица за ефикасно управљање поступком и употреба посредних доказа у предметима привредног криминала и корупције“ у организацији Европке уније, Министарства правде Републике Србије, Републичког јавног тужилаштва, Краљево, 02.11.2018. године;

- Радионица „Примена Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције – актуелна питања“, Врњачка Бања 07.-08.03.2019. године;

- Међународни округли сто „Суђења у предметима привредног криминала и корупције – отворена питања, нови начини доказивања и упоредно правна решења“, Организатори USAID, Врховни касациони суд Републике Србије, Правосудна академија, Београд, 29.03.2019. године;

- Саветовање „Антикорупцијски форум о примени Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције“, у организацији Европске уније, Министарства правде Републике Србије, Правосудне академије, Ниш, 10.04.2019. године;

Такође, Милан Давидовић је успешно завршио обуку на тему „Финансијске истраге“, у оквиру UNODC/CEPOL Пројекта „Изградња капацитета финансијских истрага у југоисточној Европи“, одржана 21-24. маја 2019. године у Београду.

Милан Давидовић је написао и објавио следеће радове

- *Оштећени у остваривању имовинскоправног захтева у кривичном поступку*, Избор судске праксе бр. 4/2005, стр. 20-26;

- *Убиство из користољубља и убиство при извршењу разбојништва*, у зборнику „Ново кривично законодавство: дилеме и проблеми у теорији и пракси“, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Будва 2006;

- *Неовлашћено држање опојних дрога и његово санкционисање*, „Билтен судске праксе Округног суда у Краљеву“ бр. 1/2008;

- *Доказна вредност признања окривљеног којим терети саокривљеног*, Билтен судске праксе Вишег суда у Краљеву бр. 1/2011;

- *Веиштак и стручни саветник у кривичном поступку*, Гласник Адвокатске коморе Војводине бр. 2/14; 107-125

- *Неовлашћено држање опојних дрога*, Гласник Адвокатске коморе Војводине број 9/2008, стр. 383-396;

- *Злоупотреба права на појединачну представку Европском суду за људска права*, Гласник права Правног факултета у Крагујевцу, у штампи.

II ОЦЕНА РАДА У СКЛАДУ СА КРИТЕРИЈУМИМА ПРАВИЛНИКА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ О ПРИЈАВИ, ИЗРАДИ И ОДБРАНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ, ОДНОСНО ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА (члан 14. став 10.)

1. Опис докторске дисертације

Докторска дисертација „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ кандидата Милана Давидовића има 440 страница (формат А4, маргине 2,5 цм, фонт *Times New Roman* 12 (фусноте 10), проред 1,5 (фусноте 1), од чега: насловна страна, идентификациона страница – 2 стране; садржај – 7 страна; текст – 418 страна; литература – 12 страна (161 библиографска јединица).

Структуру рада чине следеће целине

УВОДНА РАЗМАТРАЊА О ЗЛОУПОТРЕБАМА ПРОЦЕСНИХ ПРАВА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

1. Увод у проблем истраживања
2. Предмет истраживања
3. Хипотетички оквир истраживања

4. Научни и практични циљеви истраживања
5. Научна и друштвена оправданост истраживања
6. Методолошки оквир истраживања

ПРВИ ДЕО ЗЛОУПОТРЕБА ПРАВА, ОПШТА РАЗМАТРАЊА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ, ПРОЦЕСНИМ СУБЈЕКТИМА И ПРОЦЕСНИМ РАДЊАМА

Глава I ЗЛОУПОТРЕБА ПРАВА

1. Правно овлашћење
2. Субјективно право
  - 2.1. Однос између објективног права и субјективног права
3. Злоупотреба субјективног права
  - 3.1. Наставак размишљања о односу између објективног права и субјективног права
  - 3.2. Појмовно одређење злоупотребе права
4. Историјски приказ развоја теорије злоупотребе права
  - 4.1. Римско право
  - 4.2. Средњи век
  - 4.3. Нови век
5. Критеријуми за утврђивање злоупотребе права
  - 5.1. Шиканозно вршење права
  - 5.2. Бескорисно вршење права
  - 5.3. Противциљно вршење права
  - 5.4. Несразмерно вршење права
  - 5.5. Непримерено вршење права
  - 5.6. Противречно вршење права
  - 5.7. Неморално вршење права
  - 5.8. Неправично вршење права
6. Правни основ забране злоупотребе права
7. Правна природа и појам злоупотребе права
  - 7.1. Спољна и унутрашња теорија злоупотребе права
  - 7.2. Израз „злоупотреба права“ је погрешан
  - 7.3. Правна природа злоупотребе права
  - 7.4. Дефиниција злоупотребе права
8. Ширина примене института
  - 8.1. Круг злоупотребљивих права

8.2. Злоупотреба права и процесноправни односи

Глава II ОПШТА РАЗМАТРАЊА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ, ПРОЦЕСНИМ СУБЈЕКТИМА И ПРОЦЕСНИМ РАДЊАМА

1. Кривични поступак као правни однос и положај учесника у поступку
  - 1.2. Кривични поступак као правни однос учесника у поступку.....
  - 2.2. Кривичнопроцесни субјекти, њихов положај и права у кривичнопроцесном односу
    - 2.2.1. Кривичнопроцесни субјекти и њихов положај у кривичном поступку
    - 2.2.2. Права учесника у кривичном поступку (кривичнопроцесном односу)
      - 2.2.2.1. Процесна права учесника у кривичном поступку
3. Субјективна кривичнопроцесна права
  - 3.1. Појам, карактеристике, намена и вршење субјективног кривичнопроцесног права
    - 3.1.1. Појам и карактеристике субјективног кривичнопроцесног права
    - 3.1.2. Намена субјективних кривичнопроцесних права
    - 3.1.3. Вршење субјективних кривичнопроцесних права
4. О интересима у кривичном поступку
  - 4.1. Правни интерес
  - 4.2. Правни интерес у кривичном поступку
  - 4.3. Правни интерес учесника у кривичном поступку према одредбама Законика о кривичном поступку
  - 4.4. Субјективно кривичнопроцесно право и адекватан процесноправни интерес
5. Кривичнопроцесна радња
  - 5.1. Форма кривичнопроцесне радње

ДРУГИ ДЕО ЗЛОУПОТРЕБА ПРАВА И КРИВИЧНИ ПОСТУПАК

Глава I ЗЛОУПОТРЕБА ПРАВА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

1. Кратка историја института кроз анализу законских одредби, судску праксу и ставове правне теорије
  - 1.1. Злоупотреба процесних права у законским текстовима.....
  - 1.2. Одредбе о злоупотреби процесних права у Законнику о кривичном поступку Републике Србије
  - 1.3. Одредбе о злоупотреби процесних права у другим кривичнопроцесним законима

- 1.4. Правна теорија и судска пракса и злоупотребе процесних права у кривичном поступку
2. Кривичнопроцесни појмови слични или у вези са злоупотребом права
  - 2.1. Процесна дисциплина и забрана злоупотребе процесних права у кривичном поступку
  - 2.2. Процесна тактика (стратегија) у кривичном поступку и кривичнопроцесне злоупотребе
  - 2.3. Процесна савесност и принцип забране злоупотребе процесних права у кривичном поступку
  - 2.4. Негативне појаве у кривичном поступку које нису злоупотреба права.....
    - 2.4.1. Потпуна незаинтересованост органа поступка за поступање у конкретној кривичној ствари
    - 2.4.2. „Правна неписменост“
      - 2.4.2.1. Адвокат бранилац није способан да окривљеном пружи адекватну и делотворну одбрану
      - 2.4.2.2. Јавни тужилац и пресуда којом се оптужени ослобађа од оптужбе јер дело за које је оптужен по закону није кривично дело
      - 2.4.2.3. Груби немар и незнање у раду судија и службеника суда
3. Злоупотреба права у кривичном поступку
  - 3.1. Неколико дефиниција процесне злоупотребе из пера теорије процесног права
  - 3.2. Кривичнопроцесна радња злоупотребе
  - 3.3. Унутрашња теорија злоупотребе права примењена на субјективна кривичнопроцесна права
  - 3.4. Садржина процесне радње вршења субјективног процесног права
    - 3.4.1. Елементи садржине (границе, принципи вршења) субјективних кривичнопроцесних права
      - 3.4.1.1. Принцип вршења кривичнопроцесног права у складу са његовом наменом (циљем, сврхом)
      - 3.4.1.2. Принцип разумног вршења кривичнопроцесног права
      - 3.4.1.3. Принцип моралног вршења кривичнопроцесног права
      - 3.4.1.4. Принцип вршења кривичнопроцесног права ради остварења законом заштићеног интереса
      - 3.4.1.5. Принцип сразмерног вршења кривичнопроцесног права
      - 3.4.1.6. Принцип правичног вршења кривичнопроцесног права
      - 3.4.1.7. Принцип примереног вршења кривичнопроцесног права
4. Вршење радње злоупотребе кривичнопроцесног права
5. Појам злоупотребе кривичнопроцесних права

6. Правна природа злоупотребе процесног права у кривичном поступку
  - 6.1. Мишљења о правној природи процесне радње злоупотребе у правној теорији
  - 6.2. Правна природа кривичнопроцесне злоупотребе

Глава II ОБЛИЦИ (ВИДОВИ) КРИВИЧНОПРОЦЕСНИХ ЗЛОУПОТРЕБА

1. Одређеност облика (видова) кривичнопроцесних злоупотреба
  - 1.1. О облицима (видовима) злоупотреба кривичнопроцесних права у процесноправној доктрини
  - 1.2. Одређеност облика (видова) процесних злоупотреба у Законнику о кривичном поступку
2. Конструкција облика (видова) злоупотреба у кривичном поступку
  - 2.1. Злоупотреба шиканозним вршењем кривичнопроцесних права
  - 2.2. Злоупотреба бескорисним (безинтересним) вршењем кривичнопроцесних права
  - 2.3. Злоупотреба непримереним вршењем кривичнопроцесних права
  - 2.4. Злоупотреба несразмерним вршењем кривичнопроцесних права
  - 2.5. Злоупотреба противциљним вршењем кривичнопроцесних права
  - 2.6. Злоупотреба неразумним вршењем кривичнопроцесних права
    - 2.6.1. Уопште о процесној злоупотреби неразумним вршењем кривичнопроцесних права
    - 2.6.2. Злоупотреба неразумним вршењем процесног права (у ширем смислу)
    - 2.6.3. Злоупотреба противречним (контрадикторним) вршењем процесних права (процесни *venire contra factum proprium*)
  - 2.7. Злоупотреба неправичним вршењем кривичнопроцесних права
  - 2.8. Злоупотреба неморалним вршењем кривичнопроцесних права

Глава III КЛАСИФИКАЦИЈЕ ЗЛОУПОТРЕБА ПРОЦЕСНИХ ПРАВА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

1. Злоупотребе процесних права у поступцима пред државним органима
2. Класификације злоупотреба процесних права у кривичном поступку
  - 2.1. Злоупотреба кривичног поступка и злоупотребе процесних права у кривичном поступку
  - 2.2. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку према субјектима који их врше
  - 2.3. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку према стадијуму (фази) поступка у којој су извршене

- 2.4. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку према природи понашања субјеката који их врше (процесне злоупотребе извршене чињењем и злоупотребе извршене пропуштањем)
- 2.5. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку према последицама које изазивају (оне којима се узрокује шкођење и оне којима се наноси штета)
- 2.6. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку према својственој карактеристици (просте и сложене)
- 2.7. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку према квантитативној карактеристици (једнократне и вишеструке)
- 2.8. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку извршене од стране једног или од стране више лица (саизвршилаштво у процесној злоупотреби)
- 2.9. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку с обзиром на то која се последица хтела постићи злоупотребом
- 2.10. Свршене и злоупотребе процесних права у кривичном поступку које су остале у покушају
- 3. Друге класификације кривичнопроцесних злоупотреба
  - 3.1. Злоупотребе уставних права у кривичном поступку и права дефинисаних у кривичнопроцесном закону
  - 3.2. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку према објекту којем се наноси штета извршењем злоупотребе
  - 3.3. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку према степену утицаја на исход поступка (које утичу и које не утичу на исход поступка) .....
  - 3.4. Системске и несистемске злоупотребе процесних права у кривичном поступку

Глава IV ЗЛОУПОТРЕБЕ ПРОЦЕСНИХ ПРАВА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ ПРЕМА СУБЈЕКТУ ИЗВРШЕЊА

- 1. Злоупотребе процесних права полиције у кривичном поступку
- 2. Злоупотребе процесних права оптужбе у кривичном поступку
  - 2.1. Злоупотребе процесних права јавног тужиоца у кривичном поступку
  - 2.2. Злоупотребе процесних права приватног тужиоца у кривичном поступку.....
  - 2.3. Злоупотребе процесних права оштећеног и његовог пуномоћника у кривичном поступку
  - 2.4. Злоупотребе процесних права оштећеног као тужиоца у кривичном поступку
- 3. Злоупотребе процесних права одбране у кривичном поступку
- 4. Злоупотребе процесних права суда у кривичном поступку
  - 4.1. „Преусмеравајуће“ злоупотребе кривичног суда (злоупотреба права на преношење месне надлежности)

4.2. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку извршене од стране првостепеног суда

4.3. Злоупотребе процесних права у кривичном поступку извршене од стране другостепеног суда

Глава V ПРЕВЕНЦИЈА КРИВИЧНОПРОЦЕСНИХ ЗЛОУПОТРЕБА

1. Нормативна превенција злоупотреба процесних права у кривичном поступку

1.1. Забрана злоупотребе права на нивоу Устава

1.2. Нормативна превенција злоупотреба процесних права у кривичном поступку на нивоу Закона о кривичном поступку

1.2.1. Забрана злоупотребе процесних права као основни принцип кривичног поступка и дефинисање процесне злоупотребе

1.2.2. Конкретизација принципа забране злоупотребе кривичнопроцесних права и нормативне дефиниције процесне злоупотребе

1.2.3. Позитивисање кривичнопроцесних злоупотреба

1.3. Законик о кривичном поступку као извор процесних злоупотреба

1.4. Позитивисање (превенирање) кривичнопроцесних злоупотреба као кривичних дела

2. Судска превенција злоупотреба процесних права у кривичном поступку

2.1. Границе у којима може да се креће кривични суд у спречавању (превенцији) злоупотреба процесних права

2.2. Поступање суда *contra legis* ради заштите интереса поступка од процесних злоупотреба?

2.3. Судска пракса као извор злоупотреба процесних права у кривичном поступку

Глава VI ДОКАЗИВАЊЕ И КВАЛИФИКАЦИЈА ЗЛОУПОТРЕБА ПРОЦЕСНИХ ПРАВА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

1. Препознавање и доказивање злоупотребе процесних права у кривичном поступку

1.1. Препознавање процесне злоупотребе као могућности
2.1. Доказивање процесне злоупотребе

3.1. Квалификација процесне злоупотребе

3.1.1. Материјалноправни аспект квалификације кривичнопроцесне злоупотребе

3.1.2. Формалноправни аспект квалификације кривичнопроцесне злоупотребе

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕДЛОЗИ *DE LEGE FERENDA*

Литература

Као што се из изложене структуре може сагледати, докторска дисертација „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ садржи уводна излагања, два дела, први део садржи два поглавља, други део шест поглавља, садржи закључке и литературу.

У *уводним разматрањима* се говори о уводу у проблем истраживања, објашњен је предмет и циљ истраживања, оправданост истраживања, хипотетички и методолошки оквир истраживања, говори се о изворима података.

У *првом делу* рада аутор се бави правним појмовима и институтима који не би требало да буду спорни, а, опет, неопходно их је размотрити због разумевања предмета истраживања.

У *првом поглављу* рада објашњава се шта је злоупотреба права. Ово је неопходно, јер без разумевања опште теорије злоупотребе права не може се појмити и разумети злоупотреба права у кривичном поступку. У теорији преовлађује мишљење да је злоупотреба процесних права у судском поступку само део веће целине, опште теорије злоупотребе права. Међутим, већ на почету истраживања постоји проблем, наиме, у теорији не постоји јединствено мишљење шта је злоупотреба права. У првом поглављу рада изложен је појам злоупотребе права који аутор прихвата, генеза института и његова правна природа.

У *другом поглављу првог дела* аутор анализира кривични поступак као правни однос учесника у поступку, те суму кривичнопроцесних права учесника у поступку. С обзиром на то да је злоупотреба процесних права неодвојиво везана за субјективна процесна права, утврђено је шта је субјективно кривичнопроцесно право и како се врши у поступку. Опет, неодвојиви део субјективног процесног права је интерес који се њиме остварује, односно штити, те је истражен правни интерес у кривичном поступку. Без разраде ових правних појмова не може се разумети злоупотреба права у кривичном поступку.

У *другом делу* рада аутор се бави предметом истраживања, злоупотребом процесних права у кривичном поступку.

У *првој глави другог дела* рада говори се о злоупотреби права у кривичном поступку. Пре расправе о централној теми било је неопходно осврнути се на процесне појмове сличне или у вези са злоупотребом процесних права. С обзиром на то да процесна злоупотреба није одређена у процесном закону, али ни у правној теорији нити у судској пракси, аутор у овом делу рада одређује њен појам са ослоном на општу теорију злоупотребе права, одредбе Законика о кривичном поступку у којем су, посредно, дефинисани принципи (границе) вршења субјективних процесних права, те казуистику. У овом делу рада утврђује се појам кривичнопроцесне злоупотребе, такође, аутор износи своје мишљење о њеној правној природи.

У *другом поглављу другог дела* рада, у којем се истражује радња извршења кривичнопроцесне злоупотребе, аутор утврђује видове у којима се појављују кривичнопроцесне злоупотребе, односно начине на које се процесна злоупотреба манифестује у поступку.

У теорији постоје покушаји да се сазнања о процесним злоупотребама класификују у целовит, заокружен, потпун систем знања. У *трећој глави другог дела* рада аутор представља ове класификације, уз неопходне корекције које произилазе из сопствених спознаја и размишљања о

проучаваном феномену. Дакле, у овом делу рада разматрају се кривичнопроцесне злоупотребе као елементи целовитог система који чине.

Једна од класификација процесних злоупотреба је она са аспекта њихових извршилаца. Извршиоци процесних злоупотреба су учесници у судском кривичном поступку којима су процесним законом додељена процесна права. Међутим, не може сваки учесник у поступку да учини било коју процесну злоупотребу. У *четвртом поглављу другог дела* рада, уз помоћ казуистике, аутор износи кривичнопроцесне злоупотребе које најчешће у пракси врше поједини учесници у поступку.

Кривичнопроцесне злоупотребе су неправо које чине учесници у судском кривичном поступку. Законик о кривичном поступку обавезао је суд да у току поступка онемогући сваку злоупотребу права. Онемогућавање злоупотребе односи како на онемогућавање, спречавање радње кривичнопроцесне злоупотребе, тако и на елиминацију, санирање њене последице. У *петом поглављу другог дела* рада аутор изучава факторе превенције кривичнопроцесних злоупотреба. Они се налазе у Законнику о кривичном поступку, у објективној правној норми, такође, у реалном поступању учесника у кривичном поступку. У овом делу рада анализирани су одредбе законских норми, како постојеће, тако и оне које треба уградити у процесни закон, које превенирају процесне злоупотребе. Најзад, и оне које су плодно тле за процесне злоупотребе. Такође, анализирани су могућности суда и других учесника у поступку на превенцији кривичнопроцесних злоупотреба.

Процесне злоупотребе учесника у кривичном поступку нису вршење права, већ неправо. Злоупотребе процесних права учесника у поступку су процесне радње које су формално законите, али које, опет, нису дозвољене због недостатака у садржајној, материјалној сфери субјективног процесног права. Међутим, зато што садрже формалну законитост (предузете су са позивом на одредбу Законика о кривичном поступку којом је право дато титулару права) оне, на први поглед, дају привид *стварно законитог* вршења права учесника у поступку. Често је врло тешко проценити да ли је вршење субјективног процесног права учесника у поступку законито вршење права, или процесна злоупотреба. Опет, да би се конкретно процесно понашање спречило, онемогућило као злоупотреба права, оно претходно мора да се утврди, правно квалификује као такво. Злоупотреба процесних права у судском поступку је недопуштена без обзира од кога потиче, и мора се спречити. Да би се конкретно процесно поступање квалификовало као злоупотреба, оно се мора доказати као такво. Квалификација конкретног процесног поступања као злоупотребе процесног права заснива се на утврђивању те претпоставке или чињенице уз помоћ доказа. У *шестој глави другог дела* рада посебна пажња је посвећена управо овом проблему, доказивању и квалификацији злоупотреба процесних права у кривичном поступку.

У *завршном делу* рада изложена су закључна разматрања, као и предлози у циљу унапређења Законика о кривичном поступку у односу на процесне злоупотребе.

2. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у научној области

Предмет истраживања, злоупотребе процесних права у кривичном поступку, није истраживан у кривичнопроцесној правној теорији. Тема је посебно актуелна почетком овог века, тако, рецимо, процесне злоупотребе су предмет интензивног истраживања руских процесуалиста.

У раду је на више места истакнуто да у теорији не постоји јединствен, општеприхваћен концепт процесне, па тако ни кривичнопроцесне злоупотребе. С друге стране, аутор посебно

наглашава алармантну појаву у пракси: они који свакодневно примењују одредбе Законика о кривичном поступку (судије, јавни тужиоци, браниоци) не знају шта је то процесна злоупотреба.

Актуелни законици о кривичном поступку (свих) земаља света не садрже нормативну дефиницу процесне злоупотребе, нити садрже границе остваривања субјективних процесних права.

Полазећи од ових чињеница значај и допринос докторске дисертације „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ је велики. У раду се дефинише кривичнопроесна злоупотреба, утврђују границе (принципи) вршења субјективних кривично проесних права и износе конкретни предлози за побољшање Законика о кривичном поступку у циљу елиминације ових незаконитости из кривичног поступка.

Мишљења смо да је докторска дисертација „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ прво целовито сагледавање кривичнопроцесних злоупотреба у теорији.

3. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у научној области

Комисија је мишљења да је кандидат правилно употребио солидну научно-истраживачку грађу. Исправно је навео становишта, мишљења и идеје других аутора, без обзира да ли их је користио у интегралном облику или се само позвао на њих, чиме их је јасно раздвојио од сопствених ставова. Из ставова које заузима и онога што предлаже уочава се мисаоно-логички пут кандидата, што показује да су они резултат његових промишљања. У расправама о бројним спорним питањима кандидат је испољио научну самосталност аргументовано се залажући за доградњу и осемењивање српског кривичног процесног права. На основу Извештаја о провери на плагијаризам број IV-02-398/3 од 20.05.2019. године утврђено је да докторска дисертација није плагијат и да је треба упутити у даљу процедуру.

4. Преглед остварених резултата кандидата у овој области

Милан Давидовић је у свом досадашњем раду објавио више чланака, од који су од значаја за материју о којој се дискутује у докторској дисертацији посебно значајни следећи радови:

1. *Злоупотреба права на појединачну представку Европском суду за људска права*, Гласник права Правног факултета у Крагујевцу

Аутор се у раду бави злоупотребом процесног права на појединачну представку Европском суду за људска права. Анализом одлука суда аутор долази до дефиниције процесне злоупотребе пред Европским судом за људска права. У раду су детаљно простудирани критеријуми суда који конституишу злоупотребу у конкретним случајевима.

2. *Вештак и стручни саветник у кривичном поступку*, Гласник Адвокатске коморе Војводине бр. 2/14; 107-125

Аутор се у раду бави анализом решења доказне радње вештачење, положаја, права и дужности вештака и стручног саветника у Законнику о кривичном поступку Републике Србије из 2011. године. У раду су наведене конкретне одредбе законика које се односе на вештачење, вештаке и стручне саветнике за које је оцењено да нису добра решења и да би их требало изменити, као и карактеристични случајеви вештачења из судске праксе за које је оцењено да представљају доказ на коме не може да се заснује судска одлука. Такође, у кривичним поступцима постоји не мали број одредаба у вези са овом темом које се злоупотребљавају. У завршном делу рада аутор даје критичку оцену разлога за увођење института стручног саветника у кривичном поступку, разматра положај вештака и стручног саветника на главном претресу и њихов међусобни однос.

3. *Доказна вредност признања окривљеног којим терети саокривљеног*, Билтен судске праксе Вишег суда у Краљеву бр. 1/2011

Признање окривљеног је процесноправни институт, његов исказ о кривичном делу које му је стављено на терет дат у законом прописаном поступку. Иако је ово на први поглед јасно, у вези са признањем окривљеног не постоји јединствен став, како у теорији, тако и у пракси, у погледу његове правне природе и значаја и могућности злоупотребе. Рад је скроман покушај да се нађу одговори на питање које се у судској пракси често поставља, наиме, каква је доказна вредност признања окривљеног којим терети саокривљеног, посебно у недостатку других, персоналних и материјалних доказа. Аутор закључује да у недостатку других доказа признање окривљеног којим терети саокривљеног не може да буде основ за осуђујућу пресуду према саокривљеном.

5. Оцена испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Комисија сматра да докторска дисертација под називом „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ кандидата Милана Давидовића у потпуности испуњава захтеве у погледу обима и квалитета у односу на пријављену тему. Садржина урађене докторске дисертације, као и коришћена литература, одговарају пројекту дисертације наведеном у пријави теме. Приликом обраде предмета коришћена је одговарајућа методологија, примерена научном истраживању у области права. Рад је добро структуриран, а логичким следом тематских целина омогућен је континуитет излагања. Иако је изучавана материја сложена, аутор је покушао да у раду обухвати све данас познате појавне облике кривичнопроцесних злоупотреба.

Теоријска мишљења изложена су научно утемељено, што доприноси садржински свеобухватној расправи која претпоставља завидан ниво научне информисаности. Анализа ставова иностраних аутора, тумачење решења из националних правних система, као и анализа пресуда домаћих и страних судова у којима се наводе кривичнопроцесне злоупотребе, дају докторској дисертацији кандидата квалитет упоредноправне студије.

6. Научни резултати докторске дисертације

У складу са јасно установљеном теоријском основом правног института злоупотребе процесних права у кривичном поступку, кандидат је образложено утврдио поље његове примене, односно појавне облике кривичнопроцесних злоупотреба који су правно релевантни, њихове конститутивне елементе, те у чему се огледају њихове правне последице. До ових утврђења кандидат је дошао посматрањем кривичног поступка кроз вршење субјективних кривичнопроцесних права учесника у поступку, при чему је посебна пажња скренута на њихова права-дужности (процесна права која, истовремено, морају да се врше ради ради континуираног тока поступка од његовог почетка до краја). У раду је образложено како се врши злоупотреба процесних права, а како злоупотреба процесних права-дужности. Утврђена је и садржина радње вршења кривичнопроцесног права, односно принципи (границе) вршења кривичнопроцесних права. Кривичнопроцесна злоупотреба је кршење ових принципа од стране титулара права, односно, превазилажење граница кривичнопроцесног права и искорак у не-право. Кривичнопроцесна злоупотреба није вршење права, већ не-право, незаконитост.

Оваква научна утврђења кандидата у потпуном су складу са обимним примерима кривичнопроцесних злоупотреба из судске праксе, који су наведени у раду.

Кандидат је аргументовано утврдио да кривичнопроцесне злоупотребе у судском кривичном поступку зависе од њихове дозвољености од стране суда. Најспорнији моменат у сагледавању околности да ли се у конкретном случају у току поступка ради о законитом вршењу кривичнопроцесног права, или о злоупотреби права, јесте њено препознавање и утврђивање од стране суда. Суд мора да поседује „негативну“ емпатију према процесним радњама учесника у поступку и да разуме да ли је у конкретном случају реч о законитом вршењу субјективног процесног права, или о вршењу процесне злоупотребе, незаконитости.

7. Примењивост резултата у теорији и пракси

Основни резултати дисертације „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ имају наглашен потенцијал применљивости како у теорији тако и пракси кривичног поступка. Основни извор теоријске применљивости резултата истраживања почивају на поменутој чињеници реткости систематичних и свобухватних научних захвата у феноменологију злоупотреба процесних права у кривичном поступку.

Из теоријског угла, ово истраживање даје драгоцен допринос потпунијем разумевању кривичнопроцесних злоупотреба.

Посебно важан теоријски допринос овог рада можемо везати за евентуалне измене и допуне Законика о кривичном поступку у складу са резултатима истраживања и предлозима кандидата у том смеру. У току истраживања и у својим сумарним закључцима кандидат је изнео низ аргументованих критика на рачун решења проблема кривичнопроцесних злоупотреба у актуалном Законнику о кривичном поступку, и дао предлоге како да се ова решења побољшају.

8. Начин презентовања резултата научној јавности

Резултати докторске дисертације „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ кандидата Милана Давидовића могу бити презентовани њиховим објављивањем у домаћим и међународним научним и стручним часописима и зборницима радова.

С обзиром на учено непознавање појма злоупотребе процесних права у кривичном поступку од стране оних који примењују Законик о кривичном поступку, кандидат предлаже да се у редовне студије права, кривичнопроцесно право, унесе изучавање кривичнопроцесних злоупотреба, макар у мери основних спознаја о овом феномену.

У истом циљу, неопходно је едуковати о кривичнопроцесним злоупотребама оне који актуелно, свакодневно примењују Законик о кривичном поступку (судије, јавни тужиоци, адвокати браниоци и пуномоћници у кривичном поступку).

Најзад, у истом циљу, неопходна је пракса кривичних судова усмерена на детекцију кривичнопроцесних злоупотреба у пракси, са изричитом квалификацијом процесних радњи учесника у поступку као кривичнопроцесних злоупотреба.

Комисија је мишљења да дисертација испуњава услове да се, уз извесна садржинска и структурана прилагођавања, објави у форми монографије.

III ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

Комисија је једногласно усвојила оцену да докторска дисертација „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ кандидата Милана Давидовића испуњава услове за јавну одбрану.

IV ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу извршене анализе и оцене рада, Комисија сматра да докторска дисертација под називом „Злоупотребе процесних права у кривичном поступку (нормативни, теоријски и практични аспект)“ кандидата Милана Давидовића у потпуности испуњава услове за јавну одбрану и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да прихвати овај Извештај и одобри јавну одбрану докторске дисертације.

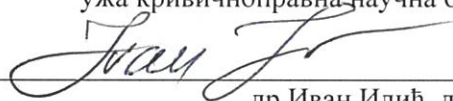
КОМИСИЈА

др Снежана Соковић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу,
ужа кривичноправна научна област

др Бранислав Симоновић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу,
ужа кривичноправна научна област

др Иван Илић, доцент
Правног факултета Универзитета у Нишу,
ужа кривичноправна научна област, члан Комисије